

quem pariter S. Marci 6.9. testimonio cal-
ceorum par Apostolis iter habentibus per-
misso intelligimus. Cavit tantummodo, ne
plura haberentur, ut satis ab aliis Evan-
gelistis innuitur.

Nec tamen vadem me exhibuerim, nunquam nisi calceatos Hebraeos in ædibus suis mansisse; cum nudipedalia in ædibus familiarissime obtineant in servidis regionibus, uti in Ægypto, & Judæâ. Constat insuper, Sacerdotes in Templo nudis pedibus egisse (*e*). Mancipia, & captivi non domi tantum, sed foris etiam & in agro nonnulli discalceati agebant [*f*]. S. Petrus in carcere eodem habitu sele continebat (*g*). Sponsa in Canticis 5. 3. ne è lectori surgat, causatur mox factam pedum suorum lotionem. Nihil moror receptam consuetudinem nudatis pedibus accumbendi. J. Christus, ejusque Apostoli morem illum servarunt; neque enim aliter in lectis pro recepta eorum temporum consuetudine recubuisserent (*h*). Sed vetustissimâ consuetudine mos obtainens pedes lavandi iis, qui ex agro venissent, satis probat, illos, semel ac edes subirent, nudipedalia exercuisse (*i*). Idem pariter usus nudis pedibus quâ in domibus quâ in Urbe agendi, commendatur longâ consuetudine Lacedemonum, Atheniensium, Romanorum, & Orientalium ferè omnium, quem pluribus laudarunt veteres Patres nonnulli, uti Cle-

c Exod. 30. 19.
Rab. Greg.
Nas. in Cant.
Theodor. in
Exod. 3. 4.
7. aliquie puf-
fim.
f Isa. 20. 2. &
2. Par. 28. 15.
g At. 12. 8.
h Luc. 7. 31.
Joh. 13. 4. 5.
i Gen. 18. 4.
& 19. 2.
& 24. 32. &
43. 23. Judic.
19. 21. & 2.
Reg. 11. 8. &c.

mens Alexandrinus Pædag. l.2. cap.11. & Tertullianus de Pallio, uti veterum Christianorum, quantum ex Luciano in Philop. collegisse videatur, exemplum.

k Jos. 9. 5. Coriacea, ut autumat Bynæus de calceo Hebræorum l. 1. c. 2. quod exemplo calceamentorum Gabaoniticorum (*k*) probasse sibi videtur, coriacea enim credit. Idem etiam confirmat è frequenti pellium usu apud Veteres; sicut etiam quodd viliori pretio calceamenta venderentur (*l*), in tantum, **1 Amos 2. 8.6.** ut res in proverbium abiret, quod supra jam insinuavimus. Sed ejus argumenta non satis intentum evincunt. Neque enim Gabaonitarum calceamenta coriacea fuisse constat; poterant enim è frusto aliquo panni, vel similí aliquo confecta esse. Ex locis Amos à Bynæo citatis, Gejerus de luctu Hebr. illud sibi probandum censuit, non vilissimos esse calceos, sed potius pretiosissimos; neque hodie usque calcei, licet coriaceis utamur, adeo vilioris sunt pretii, quales Bynæo reputantur. Quanquam enim proverbiali formulâ dicatur, de trito calceo vilius, nuncquam tamen usur-

patum est illud calceo *wilius*. Nunquam sa-
nè in Scriptura calceamentorum materia
satis exactè exprimitur; in Ægypto pa-
pyraceo junco intexebantur; sparteæ fa-
miliaria erant Hispanis; lineis usos fuisse
Divinos in Syria, & Phoenicia Herodia-
nus testatur (*m*).
Quare non invitus ego consenserim,
Hebræos sandalia & calceos lineos, spar-
teos, cortiaceos, ligneos sive alterius cuius-
cumque materiae simul omnes nosse. Æquè
enim familiaria genti fuisse sandalia ex eo
facile intellexerim, quod non semel in.

Textu mentio recurrat de corrigiis pedum,
idest de vittis pedem astringentibus. Mi-
litares calcei ferro vel ære armabantur,
quò spectat illud Deut.33. 25. Moysis ad
Tribum Aser: Ferrum, & as calceamen-
tum tuum. Æreis ocreis pedes, & crura
Goliath protegebantur (o); Græci in ob-
sidione Trojæ æreas loricæ induerunt;
et easque pariter, sive ex auricalco confla-
tas, ocreas inter Herculis arma recenset
Hesiodus (p).

Fœminarum calceamenta ornamentorum
pretio virilia superabant. Ezechiel 16. 10.
Dominum ceu Sponsum inducens, munera
Judeis, tanquam nuptæ sibi genti, largientem,
inter cetera recenset rubra sive purpurea
calceamenta; legunt alii calceamenta è pelle
melis. Nos tamen veterem lectionem præfe-
rendam censemus, ut ibi calceamenta purpu-
rea exprimantur, sive illa coriacea fuerint, si-
ve lanea, vel è goffypio, linove. Porrò
soleæ purpureæ olim familiariter obtine-
bant, iisdemque pictis purpurâ cothurnis,
tanquam summæ dignitatis insignibus, Im-
peratores utebantur. Viros locupletes Israe-
lis olim ad Templum se contulisse singulis
recurrentibus anni Solemnitatibus purpu-
reis soleis nitentes, autumant Rabbini.
Venerem describens Phœnicis amictu Vir-
giliius, addit simul.

Purpureoque altè suras vincire cothurno.
Et sandalia Sponsæ in Canticis, quibus
oculos Sponsi raperentur, eodem facile
colore titiebant. Quam pulcri sunt gressus
tui in calceamentis, Filia Principis? Porro
calceorum genus erat, non compressâ textu-
râ spissum, neque enim alioqui pèdes transluc-
cerent; sed Phœnicio more contexta san-
dalia ita raram exhibebant texturam, ut
cruris, & pedis nuda mixta purpuræ in-
teniterent. Simili ornamento prodit Ju-
dith, ad tentorium Holophernis se confe-
rens; & cùm reliquo corporis cultu pla-
ceret, sandaliorum tamen elegantiâ, juxta
Scripturæ phrasim, Imperatoris oculos
rapuit. Plutarchus Sympos. l.4. narrat,
Summum Judæorum Sacerdotem solemnio-
ribus quidem diebus magnificè cothurna-
tum in Templo sese præbere spectandum;
sed Historici quidem falsitatem arguit tum
Sacra Scriptura, inter Sacerdotum vestes
minime cothurnos recensens, cùm Rabbi-
ni & Patres uno simul assensu nudis pe-
dibus Sacerdotes in Templo ministrasse tra-
dentes.

Tibialium usus Hebræos latuisse creditur, eo potissimum argumento quod ex constanti recepta consuetudine hospitum pedes lavarentur; cum enim sandaliis laxioris texturæ uterentur, plurimum inter eundum pulveris contrahere pedes necesse erat. Licet etiam observare, statim à detractis sandaliis nudis pedibus Hebræos fuisse. Ita nonnisi detractis sandaliis mensæ assidebant, postremâ Reipublicæ Hebraicæ ætate; ita pariter in Templo (*q*) versabantur; eodemque habitu utebantur in luctu. Porro ea passim consuetudo, ut sandaliis unice induerentur, per totum Orientem.

I. Reg. 17.5

Herc. Scu
um Ver. 122

In Lamentationes Jeremiæ Prolegomen. 585

tem obtinebat . Idem mos & in foeminis
spectatus ; quæ enim pro viris adducta
sunt argumenta , eadem & pro fœminis
valent ; quibus etiam aliud adjungitur pe-
culiare , quod scilicet pretiosis monilibus ,

ive annulis tibias ornarent, quemadmodum supra ex Isai. 3. 16., & de nudis pendulum Sponsæ per transversam sandaliorum floriam spectatis à Sponfo Cantic. 7. 1. supra pariter observavimus.

IN LAMENTATIONES JEREMIÆ
PROLEGOMENON.

Solemne erat Hebræis, ut in funere amplissimorum virorum, Principum, & Heroum, quorum clarissimum erat in rebus bellicis nomen, funebres cantilenas pangerent; cuius generis quædam in Scriptura adhuc leguntur, ut Canticum in funere Abner (*a*), alterum in funere Jonathæ [*b*]. Quin & collectio funebrium cantilenarum adornata apparet ex illo 2. Par.35. 25. *Ecce scriptum fertur in Lamentationibus.* Neque hæc tantum ad luctum agendum in funere amplissimorum virorum, quin & tetrico hoc carminum genere luxisse casum & vices Urbium, gentium, & Principum etiam exterorum Prophetæ videntur. Ita funebri, Cantico illudent Isaías (*c*), Jeremias (*d*), & Ezechiel (*e*) desolationem Ægypti Tyri, Sidonis, Babylonis, &c. Raro etiam contingit, ut eversionem magnæ alicujus gentis prænuncient, quin simul funebri aliquo Cantico luctum agant, eodem pariter tempore & ventura mala prænuntiantes, & tanquam jam impleta lugentes. Porrò Jeremiæ Lamentationes fletus sunt viri sanctissimi, quo vices Jerosolymæ prosequitur. Cum verò multiplici malorum casu Urbem illam jaſtari Jeremiæ ætate contigerit, quo tempore, & quâ potissimum occasione Lamentationes scriptæ sint, ambigimus. Sunt qui cum Josiæ obitu componant, cùm scilicet Rex Ægypti arma in Judæam inferens, pii Regis Josiæ exercitum dissipavit, Regem occidit, ac deinde ab expeditione in captivitate populi, ac vicibus tum Sediæ, cùm sui ipsius; cuius opinionis suæ argumenta ex omnibus Lamentationum Capitibus deducere se posse confidunt. Quin & Lucubrationis hujus Præfatio, vetustissima illa sanè, id asserit luculenter. Nec magis obscurè eadem insinuat Eccli.49.8. narrans, vias omnes Jerosolymam deducentes desertas hostes reddidisse, juxta Prophetæ Jeremij oraculum; quibus verbis spectatur illud Thren.1.4. *Via Sion lugent, et quod non sint qui veniant ad solemnitatem.* Nihil sanè frequentius in eodem scripto, quam mentio de Jerusalem, Templo, rebus eversis, destrutis, prophanatis, desolatis. Duo priora capita incommoda omnia obsidionis Urbis relevant; tertio deinde proximè succedenti persecutions suas luget Propheta; quartum deplorat casum & desolationem Urbis & Templi, Sedeciae item vices. Tandem quinto Operis capite precandi formulam digerit Vates pro Judæis in dispersione, & captivitate agentibus; versoque deinde filio, crudelitatem Idumæorum desolationem Urbis urgentium infectatur, simul illos ultionis Domini flagellum manere prænuncians. Porrò hæc omnia aliò plane quam ad exitum Josiæ spectant, quo tempore Urbs pariter & Templum stabant, sive erant in regione incolæ, nec adhuc ea acciderant captivitatis mala, quæ à Prophetæ deplorantur. Hæc nos in posteriore hanc sententiam inclinarunt; an commode ad difficultates diluendas, viderint Lectores.

ipsum occidit, ac deinde ab expeditione Carchemis̄, redux, Jerosolymā occupatā, tum & Judæā universā subactā, vincitum Joachaz secum in Aegyptum adduxit (f). Omnia hæc simul mala, inquit, scriptis hisce Lamentationibus luget Jeremias. Potissimum hujus opinonis suæ cojecturam dicunt ejus assertores ex illo 2. Par. 35. 25. Universus Juda & Jerusalem luxerunt Josias. Jeremias maximè, cuius omnes Cantores atque Cantatrices usque in presentem diem lamentationes super Josiam replicant, & quasi lex obtinuit in Israel. Addunt his omnibus argumentum ex ipsis deductum Lamentationibus, in quibus elogium textitur Regis, nulli alteri magis, quam Josiae quadrans. Spiritus oris nostri Christus Dominus captus est in peccatis nostris, cui diximus: In umbra tua videmus in gentibus. (†) Mālunt alii (*), Prophetæ luctum versari. Difserit Calmet, Tom. I.

g Thren. 5. 4=

circiter intervallum; quo temporis spatio commodum erat Jeremias lugubres istas cantilenas in solarium sutorum suorum captivorum scribere.

Inscriptur Opus à Græcis Threni, i.e. Lamentationes, à Judæis Echa, quod prima in Textu vox illa occurrit; vel Kinnoth, fletus, lamentationes. Stilo utitur Author vivido, molli, pathetico, quemam hujuscem genus exposcit. Elegansissimum, est quantum aliud unquam in tota antiquitate carmen, & movendis lacrymis aptissimum, quo scribendi genero excellebat Jeremias. Nec sanè aliud unquam fuit vel argumentum lacrymis dignus, seu Vates fletibus aptior.

Quatuor priora capita acrosticho articulo digeruntur, quo scilicet vel singuli quique, vel bini recurrentes versus, ex una elementi Hebraici litera alphabeti ordine exordiuntur. Tertii capituli tres succedentes versus ex eadem litera dicuntur; sunt autem omnes simul 66. versus. Tandem, quarti capituli idem ordo, ac in primis duobus restituitur. Nihil singulare spectatur in quinto Operis capite; sed in vetustis quibusdam Mss. Latinis singuli recurrentes 22. versus, praefixa habent Greci elementi literam (h). Acrosticho eodem cum ceteris ordine digestum esse postremum hoc caput insinuare videtur S. Hieronymus (i); sed nihil plene simile in Hebreo spectatur. Porro illud est in serie literarum elementarium notandum, quod in capitibus secundo, tertio, & quarto litera Phe præ-

ponitur litera A; cum vicissim in priori capite posterior hæc illam præcedat; cuius rei causam quis norit? Amanuenses errorem hunc (errorem enim credebant) reparaturi, utque suum restituissent alphabeti ordinem literis, non semel Textum, everterunt turbaruntque (k), invitâ licet & repugnante contextus & orationis serie. His tamen nequidquam obstantibus, an Jeremias hunc eundem ordinem, quemmodum tenet, literis assignaverit, manet incertum. Facile ex ipso scripti, Operis tempore varietas ista repetenda est.

De Praefatione Lamentationibus præfixâ egimus in Commentario; Nupsiā sanè illa sive in Hebreo, sive in Chaldeo, vel Syriaco legitur. Præter Græcam Versionem à Septuaginta adornatam, fragmenta Versionis Symmachī superfluit; rara verò aliorum Interpretum; quod scilicet Origines Versiones Aquila & Theodotionis in Hexaplio servare neglexerit; an forte quod parum à Septuaginta variant? Inde vero deducendum sibi aliqui arbitrii sunt, nec Aquilam, nec Theodotionem vertendis Lamentationibus operam suam contulisse. Sed contrarium egregie demonstrat P. Montaonius in Praefatione Hexaplorum.

Judeorum quidam contendunt, Lamentationes ipsissimum esse Opus, quod dictante Jeremias Baruch (l) scripto excipiebat, cultro deinde scilicet & igni injectum à Rege Joachimo (m). Sed nulla est hujus opinio veritas, & conjectura.

k Vide notas
D. Joann.
Martianay in
cap.2. Biblio.
S. Hieron. p.
643.

hem Jechonias ceterique cum illo captivi (k) altè ingemuerunt, ac collatitiam pecunie sumnam Baruchi manibus commis- fani, in usum sacrificiorum Domini Jerosolymam transmiserunt.

Data insuper est à captiis prolixior ad fratres Jerosolymæ agentes epistola, in. Quinque prioribus Baruchi capitibus relata (l). Porro scriptum illud ab eodem Baruch digestum ne dubitamus quidem; si- cut & assertum eadē fide censemus, divino illum Spiritu afflatum, eā expre- sisse pios & religiosos sensus, quos in cap- tivis Babylonie animadverterat. In ipso Epistola capite precibus fratrum Jero- solymæ commendat Nabuchodonosorem ejusque familiam, quibus iustum tenenti- bus imperium, pacata ditionis dulcem que- tem captare se posse confidabat. Precum autem exigendarum in causa suisse potuisse, quæ ab eo Principe receperant Iudei be- neficia, quippe qui vasa sacra libens re- misserat. Rogant autem fratres capti, ut sua illa epistola legatur in frequenti con- cione, cùm scilicet populus dei festi fol- lemnia in Templo celebret. Nec diffi- culter criminis sua, quorum merito justam hanc Domini ultionem in suum caput pro- vocassent (m); veniam rogant pro com- missis; tum & minas Prophetarum, quas olim contemperant, revocant in memo- riam (n). Hac in priori Epistola parte.

Secunda pars exordium institutu à capite 3. 9. duolum à singularibus Hebreo- rum supra ceteras omnes gentes privile- giis; quod scilicet Legem Domini, genui- nam sapientiam, & veræ felicitatis fontem a viam soli nolent (o). Monentur igitur Iudei, ut resplicant tandem, atque criminibus abjectis dignos se præbeant, qui promissæ libertatis factâ sibi spe tandem potiuntur. Porro hæc de futura tandem libertate promissio totum litera epilo- gum occupat; variis enim aptissimis phra- sis eadem rem iterum atque iterum inculcat. Innuimus jam, hujus epistole Authorem credi Baruchum, qui nun- quam in ea non Prophetam agit, oracula ubique oggerens de captivitate solvendâ, & restituendâ Urbe, enigmatica simul phra- si, sed non obscurâ sanè, Christi Regnum & Ecclesiæ constitutionem exprimens (p).

Exemplar reversus Baruch, charum sibi Prophetam convenit, communis cum illo vices subiit. Ita copis Nabu- chodonosori obfesa Urbe, cum Jeremias in carcere coniectus est, simili pa- riter custodita detentus & Baruch. Post

Septuaginta copulatur, nec habetur apud Hebreos, & Pseudogra- pham Episto- lam Jeremias.

g Baruch 2. &c.
h Continetur
Jeremias cap.
50. & 51.

¶ Antiqu. l.
10. c.ii.
¶ Jerem.43. 2.
&c.
¶ Hieron. Pra-
fat. in expo-
sit. Jerem. Li-
bellum Ba-
ruch, qui pa-
vulgo Editioni
Septuaginta
copulatur, nec
habetur apud
Hebreos, &

Pseudogra-
pham Episto-
lam Jeremias
nequaquam
cenfus dis-
tendit. Idem
Prefat. in ver-
sione Jerem.
Librum autem

abire permisus est. Cum reliquia populi secedere in Ægyptum decrevissent, invito licet ac pro viribus reniente Prophetam (*), murmur in Baruchum excitarunt, quod scilicet eo authore, eorum consilia improbase Jeremiam dicerent. Vicit ta- men populi obstinatio, quibus, ne forte in efrænum licentiam, atque in Idololatria prolaberentur, ad hærendum sibi am-

Dicitur. Calmet. Tom. I.

bo Propheta censuerunt. Mansit Baruch in Ægypto ad obitum usque Jeremias, apud Hebreos qui contendant, epistolam Jeremias, nec habetur, nec legitur, pretermittimus. * Driedo lib. 1. de script. & degm. Eccles. cap. alt. Ly- ran. Dionys. Cart. 2. Macchab.

2. 2. Inventi- tur in deferi- ptionibus Je- remia Prophe- ta: Et dedit illis legem, ne oblivi- scerentur præ- pria Domini, & non exerran- mentibus, videntes sum- laura aurea & argentea. &c. s. In Decreto de Script. Sacra- t. Iran. l. 5. c. 35. contra ba- ref. Cyprian. l. 2. contra Ju- daos & Serm. de orat. Domi- nic. Clemens Alex. l. 1. Padag. c. 10. & l. 2. c. 3. Euf. l. 6. De- monstr. c. 19. & l. 10. c. 3. Ambr. l. 1. de Fide. c. 2. Idem in P. 118. serm. 18. Jul. Firmic. ad fi- nem Aug. l. 18. de Civit. c. 33. Chrysost. serm. de Tri- nit. & demon- str. advers. Gentil. quod Chrysost. sit mod. Basili. l. 4. adver. Eu- nom. Epiph. bares. 3. ad- ver. Ebion. Hildefons. l. de Virgine. Maria c. 6. Vi- de Mardon. in bunc Librum, & Bellarm. l. c. 8. de Verbo Dei.

Nomine Baruchi inscripta prolixa satius epistola apud Syros extat; in qua ita de Angelis sermo, ut Christianum Authorem prodat. Monachum quendam Syrum suscipiat D. Huetius olim Episcopus Abrincensis. Alia est profusa epistola, ac ea quæ recitat in Græco & Latino nostrorum Bibliorum.

Eeee 2.

Nun-

IN BARUCH PROLEGOMENON.

Claro ortu genere Baruch, lingua Hebraica scientiâ ex- celluit (a). Patre genitus est Neria, & avo Mælia, viro utroque in regione sua amplissimo; nec minus illu- ris fuit dignitate frater Sarai, qui sub Sedecia inter viros Principes suum habe- bat locum (b). Porro Baruch à secreta fuit toto vita sua tempore & indivisis Jeremias ad obitum ipsius comes. Sub Joachi- chimi Regno omnia illius viri sancti vati- cinia scriptis redigunt, & cum in Tem- plum secum tulisset ejus Operis volumen, coram frequenti Magnatum & populi con- cione expandit legiisque. Cum autem post hæc volumen coram Rege Joachim delata- tum legeretur, offensus Princeps gladio discissum in ignem conciit (c). Absum- ptum iterum reparatus Jeremias, novum ex integrō, sed fusis, Amanuensi suo Baruch distavit (d); distavit autem quale nunc etiam superest.

Quæ erat Baruchum inter & Jeremiam

a Joseph. An-
tig. l. 10. c. 11.

b Jerem. 31. 6. i.
Princeps Me-
nuchah.

c Jerem. 36. 1.
2. &c. 22. 23.
&c.
d Ibid. ver. 27.
&c.

e Hierem. 45. 2.

f Hierem. 51. 59.

g Baruch 2. &c.

h Continetur
Jeremias cap.
50. & 51.

i Hierem. 51. 63.